

naprej v mesto, vse umazano, hiše že dolgo ne popravljene. Upanje, da bo v mestu boljše, se je razblinilo. Žene me naprej radostno čustvo zopetnega svidenja z domovino. Hočem videti vse tuge, kjer sem bil pred desetimi leti. To je moskovska glavna ulica! Trgovine, nič kakor trgovine, niti ene od starih trdk; napis se glasi: »Komunar«, »Konzumna družba«, »Rdeča prešnja« itd. Vsa izložbena okna so razbita, po izložbah je videti prazne škatle za kavo in konzerve. Po trgovinah ni blaga in ne prometa.

Lačen sem. Grem v razpečevalnico jedil; restavracije v našem smislu so v Moskvi redkost. Prvo, čemur se začudim, je, da sedijo natakariji okrog skupne mize. Nad to mizo je tabla z napisom: »Miza je samo za osobe«. Sedem, zunanost jedilnega orodja obeta dobro kosilo, pogled na jedilni list mi prežene vsako upanje. Nobenega mesa, samo ribe in ... kaka draginja! Ena porcija juhe stane 35 kopejk (8 Din), riba 2.50 rublja (36 Din), čaša pive 60 kopejk (14.40 Din). V prvem trenutku sem bil prepričan, da sem zašel v najbolj drago krčmo, a to ni bilo res. Pri jedi mi je naročeno skoro običajno v grlu.

Po kosilu grem proti Kremlju. Pred Kremljem stoji na Rdečem trgu Lenina grobnica, katero prezidavajo. Hočem si ogledati vladno palačo Kremelj, a vstop je prepovedan! Naprej! Cele množine potnikov, resnih izrazov na izstradanem obrazu, brez smeha, postajajo pred praznimi trgovinami. Takoj mi pade v oči, da so ljudje tako slabo oblečeni. Vse je zavito v dežne plašče. Zvečer se mi je ponudilo 15 deklic in to za kosček kruha ali iz »ljubezni do umetnosti«.

Ves utrujen poiščem hotel. Sobe nakazuje stanovanjski urad, me poduči vratar. Torej brzo na stanovanjski urad. Po dolgem čakanju dobim dve nakaznici, eno za hotel »Savoy«, drugo za hotel »Orient«. Peljem se s tramvajem, ki je napolnjen. Čakam, da bo prišla sprevoznica, da bi plačal prevoz nino in opazujem voz. Je nov, domač izdelek, močno izdelan in praktičen. Skoraj bom že na cilju, sprevoznica še vedno ni tirjala od mene denarja. Sedaj še le opazim, da moram sam naročiti pri njej karto. Popravim zamujeno in izstopim. V hotelu me peljejo v nakazano sobo, ki je majhna, a čedna. Ko vprašam po ceni, dobim odgovor: »7 rubljev«. Prestrašen se odstranim in se odpeljem v drugi hotel. Ta hotel je mnogo slabše opremljen, a stane soba le 2 rublja.

Drugi dan nadaljujem ogled mesta. Čim dalje ogledujem Moskvo, tembolj zrem le uničenje. Zidali so malo. So sicer krasna poslopja, a to so le državne pisarne, komisarijati in državne prodajalne. Nekatere stavbe so še nedoizdane, a bodo dosegle prihodnje leto 14 nadstropij in to sta vladna palača in palača črke ali tajne policije.

Iščem kavarno. Pojasnijo mi, da so le še čajnice. Naročim: čaj, klobaso in 2 kosčka močnate jedi in plačam za to 28.80 Din. Klobase se nisem dotaknil, ker ni bila užitna.

Nov vozni red

veljaven od 5. oktobra 1930, obsega tudi zimski vozni red avtobusnih prog. — Cena 2 Din (po pošti 2.50 Din, denar poslati naprej). — Trgovci popust. — Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Hočem v slavno stolno cerkev sv. Bazilija, ki je bila znana po celem kulturnem svetu kot biser bizantinske stavbene umetnosti. Zaprta! Čitam na pis: (Muzej je odprt le vsako sredo ter soboto od 9. do 6. ure.) Iščem naprej! Ena cerkev je odprta in vidim ljudi, ki hodijo ven in noter. Kaj najdem?! Uradnike, stranke in cele množine starih reči. Ljudje me gledajo začudeno in za hrbtom slišim opazko: »Kaj neki hoče ta tukaj?« Je videti bogat, ker je čedno oblečen. Kaj neki namerava zastaviti? Zašel sem v cerkev, ki je bila spremenjena v zastavljalnico.

V bližini nekdanje cerkve se nahaja trg, hočem si ga ogledati. Tudi tukaj so trgovine pod državnim nadzorstvom, a prazne. Le ob cestah se še trguje. Vsega je dobiti ob cesti, a — cene! Surovo maslo 288 Din 1 kg, meso 120 Din, 10 komadov jaje 56 Din. Ruske konzerve, ki stanejo danes v Avstriji 90 gramov 16 Din, stanejo v Moskvi 84 Din. Stopim v državno trgovino, da bi kupil nekaj za na pot. Zahtevam kruh, surovo maslo, šunko in seveda vse na karte. V Moskvi je dobiti vsako jestvino 12 let po vojni le na karte! — Karte prosta je vodka. Majhna steklenica ruskega žganja vodke stane 56 D.

Povsod sem pa ugledal množice najbolj razčepanih beračev obeh spolov in vsake starosti.

In Evropa? Evropa je slepa, ali pa ne more videti igre, katero uganja Moskva, ki bi pa znala zelo nevarno izpasti za celo Evropo. Boljševiška propaganda ima mogočnega zaveznika v brezposelnosti. Brezposelnost verujejo veriti iz Moskve vedno bolj in bolj, kar se tudi jasno kaže v komunističnem gibanju po celi Evropi. Po Nemčiji in na Angleskem se širita od dne do dne brezposelnost in z njo tudi komunizem. Še celo mala Avstrija trpi pod zlom komunističnega evangelija, ki se širi iz Moskve.

Trgovanje s sužnji.

Pri Društvu narodov v Ženevi je posebna komisija, ki se trudi, da bi iztrebila še vedno obstoječo trgovanje s sužnji. Po poročilih te komisije obstojajo tudi v Evropi na daleč razporedene organizacije glede trgovine z dekleti, ki prodajajo dekline iz vzhodne in južnovzhodne Evrope v Ameriko.

Člani komisije za pobijanje človeške trgovine so odkrili tudi to sramoto da-

našnjih modernih časov, da je v Rdečem morju v bližini abesinske obale otok sužnjev, na katerem ječi v jetništvu na tisoče žensk, deklet in moških, dokler jih ne prodajo za drag denar.

Tozadevno poročilo komisije Društva narodov je nekaj strašnega.

Karavane romarjev v Mekko (glavno mohamedansko romarsko mesto) so bile večkrat napadene od Arabcev. Romarjev niso samo izropali, ampak roparji so odvedli seboj vse ženske. Iz izpovedi nekaterih žen in deklet, katerim se je posrečil pobeg, sledi, da vlačijo arabski tollovaji naropano živo blago na neobljuden otok v Rdečem morju.

Posrečilo se je podkupiti enega trgovca s sužnji in ta je izposloval, da je stopilo nekaj članov zgoraj omenjene komisije na otok sužnjev. Našli so na otoku v skale udolbene oboke, v katerih se nahajajo nalovljene žrtve. S tega otoka prodajajo trgovci nesrečne ženske v javne hiše na južno Francosko in v Indijo. Ugotovljeno je, da so arabska podjetja trgovanja z ljudmi financirana od evropskih trgovcev z dekleti.

Ti krvoloki so se izpozabili celo tako daleč, da so organizirali z velikimi stroški romanja v Mekko in to le radi tega, da so med potjo romarje napadli in ugrabili ženske.

Komisija, ki je vse te grozote proučila, izdeluje za Društvo narodov predloge, s kojih izvedbo bi se že vendar enkrat iztrebilo med kulturnimi narodi suženjstvo!

*

Otok zapuščenih.

Angleški in ameriški milijonarji, razvajeni, bogati postopači, pri katerih ne igra denar nobene vloge, hočejo nekaj videti, kar je videlo doslej le malo ljudi, da lahko pripovedujejo pozneje svojim prijateljem in radovednejšem o izrednostih. Leta 1928 je morala ladja »Franconia« in leta 1929 parnik »Duchess of Atholl« obiskati tudi otok Tristan de Cunha v južnem Atlantskem morju, ker je hotela videti večina potnikov pri vožnji krog sveta tudi to posebnost med otoki. V obeh slučajih je bilo izkrcanje nemogoče radi silovitih viharjev, a so doživljajev željni potniki vendar videli otok in nekateri pomorščaki, ki so zapustili parnika v čolnih, so obiskali otok in pripovedovali bogati družbi, kaj so videli in s kom so govorili.

Približno 1500 milj od otoka Sv. Helena, ki je najbližji sosedni ter obljudeni otok, leži od sveta pozabljen pustinja ne le izven linije pomorskega prometa, ampak tudi najbolj drzni ladjski kapitan se ogibljuje skalovja tega otoka, ki je že bilo tolikim ladjam v pogubo. Na otoku prebiva 150 ljudi, ki životarijo siromašno življenje, čakajo mesece, da cela leta, dokler ne prispe kak parnik ali jadrnica, da jim pripelje živež ter pošto iz domovine. Leta 1926 je izjavil prvi angleški lord admiral v parlamentu, da ni bilo mogoče v zadnjih 10 letih od leta 1916, prepeljati pošte iz domovine na otok